

ת"פ 32610/12/22 - מדינת ישראל נגד שגיאל רוננבאום

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 32610-12-22 מדינת ישראל נ' רוננבאום

לפני	כבוד השופטת אילה אורן המאשימה
נגד	מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז מרכז, עוה"ד חן יצחקי
הנאשם	שגיאל רוננבאום ע"י ב"כ עוה"ד מאיר ארנפלד

גמר דין

הרקע

1. הנאשם, מנהל לשעבר של בית ספר תורני ברעננה, ותושב עלי זהב, הגיע לעיר לוד במהלך הפרות סדר שהתרחשו בתקופת מבצע "שומר חומות", לקח חלק בהתפרעות והשליך אבנים לעבר מתפרעים ערבים, הודה במיוחס לו והביע חרטה עמוקה על מעשיו. ההגנה עתרה לבטל את הרשעתו, ולהטיל עליו עונש שיקומי בדמות של"צ כהמלצת שירות המבחן, בעוד שהמאשימה ביקשה להותיר את ההרשעה, ולהשית עליו מאסר בעבודות שירות וענישה נלווית.

כתב האישום

2. מעובדות כתב האישום שהוגש לאחר הליך שימוע, עולה כי החל מיום 10.5.2021 - יום ירושלים תשפ"א, לאחר ירי רקטות מאסיבי לעבר העיר ירושלים ועוטף עזה, בתקופת המבצע הצבאי "שומר חומות", החלו הפרות סדר ברחבי הארץ. בעיר לוד התרחשו אירועים רבים של אלימות בין יהודים לערבים ובין כוחות הביטחון, על רקע לאומני וגזעני, שכללו פגיעה בגוף וברכוש, התפרעויות, הצתות כלי רכב לרבות ניידות משטרה, השלכת בקבוקי תבערה, ירי זיקוקים, הבערת פחי אשפה וצמיגים, חסימות כבישים, וזריקות אבנים וחפצים כלפי כוחות הביטחון ואזרחים יהודים וערבים (להלן: "המהומות").

3. ביום 12.5.2021 בשעות הערב, השתתף הנאשם בהתפרעות סמוך לגן הציבורי "גנדי" בעיר לוד, בה ידו מתפרעים יהודים וערבים אבנים וחפצים אלו לעבר אלו (להלן: "ההתפרעות"). הנאשם, יחד עם אחרים, השליך אבנים לכיוונם של מתפרעים ערבים, ובהתאם להודאתו הורשע בעבירות ניסיון תקיפה סתם והתפרעות, לפי

עמוד 1

תסקיר שירות המבחן

4. מתסקיר שירות המבחן מיום 28.6.2023 עולה כי הנאשם בן 49, נשוי ואב לשישה ילדים (בני 10 עד 24, אחד מהם בעל צרכים מיוחדים) בעל שני תארים אקדמיים, והוא לומד עתה לתואר דוקטורט במדעי החברה והרוח. הנאשם שירת שירות צבאי קרבי מלא בצנחנים וביחידת מגלן, והתנדב לשירות מילואים עד שמלאו לו 40. במשך 24 שנים עבד הנאשם כמחנך, ומורה מקצועי, שימש כמנהל בית ספר, מתנדב במד"א משך שלושה עשורים, ומדריך נוער במשלחות לפולין.
5. הנאשם נטל אחריות מלאה על מעשיו, הביע חרטה ובושה, הבין מייד את הפסול שבמעשיו, ושירות המבחן התרשם כי הוא מודע היטב להשלכותיהם, במיוחד בהיותו איש חינוך שצריך להיות דוגמה לאחרים. כן עלה מהתסקיר כי הנאשם מעולם לא היה מעורב באירוע אלים, התנהגותו במקרה דנן חריגה ואינה מאפיינת אותו, ולפיכך שירות המבחן חיווה דעתו שלא קיימת לנאשם בעיה של שליטה על דחפים תוקפניים, והוא לא זקוק לטיפול.
6. ביחס לרקע לביצוע המעשים סיפר הנאשם לשירות המבחן, כי הוא נסע יחד עם אחרים לעיר לוד במטרה לשמור על דירה ריקה לאחר שיהודים עזבו את העיר על רקע פוגרומים כלפיהם. בדרכם לשם הם הותקפו בידי פורעים ערבים, הוא חש בהלה וחרדה פן ייפגע, ולכן מתוך הצורך שחש להגן על עצמו נהג באלימות.
7. הנאשם הביע חשש שמא הוא לא יוכל לשוב ולשמש כמנהל בית ספר, ותיאר את המחירים הקשים אותם הוא משלם על מעשיו מאז בפן החברתי, האישי והכלכלי.
8. בסופו של דבר, שירות מבחן חיווה דעתו כי הנאשם הוא אדם נורמטיבי, שתרם רבות לחברה במשך שנים, איש משפחה וחינוך, ושהמעשים אינם אופייניים לאורחותיו. לפיכך העריך שירות המבחן שקיים סיכון נמוך להישנות עבירה מצד הנאשם, והמליץ על ביטול הרשעתו, והטלת של"צ בהיקף של 150 שעות.

ראיות לעונש מטעם ההגנה

9. מר זאב שנקמן, סיפר על היכרותו עם הנאשם לאורך כשני עשורים כאשר חמישה מתוך ששת ילדיו למדו בבית הספר בו חינוך וניהל האחרון. בהערכה רבה ועמוקה לנאשם, סיפר העד על התקופה בה ליווה הלה את משפחתו ובניו לאורך שנים, ובמיוחד בעתות משבר קשה ואסונות שפקדו את משפחתו, כאשר שלושה מילדיו חלו במחלת הסרטן (ושניים מהם נפטרו טרם עת ממש, בגילים 17 ו-21 בשנים 2018 ו-2020). מר שנקמן סיפר שהנאשם ביקר את בניו בבית החולים ובהוסטל, ואף דאג להעסיק את אחד הבנים גם לאחר ניתוחי מוח שעבר, כאשר זימן אותו ללמד מתמטיקה בבית הספר בחטיבת הביניים, וכך העניק לו תעסוקה ותחושת משמעות.
10. הגב' אהובה ברגינסקי עבדה כמורה בבית הספר בו שימש הנאשם כסגן ומנהל במשך כ-15 שנים, והעידה עליו כי הוא אדם רגיש, שקול ורגוע, וביקשה להודות לו על התמודדותו כשעברו עליה תקופות קשות, וסיפרה שהוא ידע להתמודד עם סיטואציות מורכבות.

11. ב"כ המאשימה עוה"ד חן יצחקי, טענה כי הנאשם פגע במעשיו באופן משמעותי בערכים המוגנים של שמירה על הסדר הציבורי, שלום הציבור בריאותו וגופו, וכי פוטנציאל הנזק שהיה גלום במעשיו היה רב. התובעת הדגישה שהנאשם הגיע לעיר לוד באופן יזום, וזרק אבנים חרף תפקידו כמנהל בית ספר ואיש חינוך המשמש מודל לתלמידיו.
12. ב"כ המאשימה טענה שהענישה שהונהגה ביחס לעבירות שבוצעו במהלך מבצע "שומר חומות" מחמירה, הגם ששונה בנסיבותיה ודנה בעבירות כלפי שוטרים, ועל אף שלא ידוע מאיזה מרחק הושלכו האבנים על קבוצת המתפרעים, ואת זהות האחרים שהיו עמו או זהות המתפרעים מנגד. התובעת הפנתה לפסיקה, טענה שיש ליתן דגש על הרתעת הרבים, ועתרה לקבוע מתחם שנע בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצה בעבודות שירות לבין 12 חודשי מאסר בפועל.
13. בנוגע לבקשת הנאשם לביטול הרשעתו הפנתה התובעת להלכת כתב ומבחינה, וטענה כי לא הוכח קיומו של נזק קונקרטי, שכן הנאשם פוטר מעבודתו כמנהל בית ספר ואין אינדיקציה לאפשרות חזרתו לעבודתו במשרד החינוך. בהתחשב בהודאת הנאשם ונסיבותיו האישיות, עתרה המאשימה להשית עליו עונש בתחתית מתחם הענישה, בדמות מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס.
14. ב"כ הנאשם עוה"ד מאיר ארנפלד תיאר את האווירה ששררה בעת מבצע "שומר חומות" כאשר הנאשם הגיע לעיר לוד בעקבות בקשת עזרה של הגרעין התורני בעיר, וביצע את מעשיו בשל חשש לפגיעה בחייו מחמת זריקת אבנים והשלכת חפצים וברזלים נגדו ונגד אחרים.
15. הוסיף הסניגור וטען כי בסמוך לאחר המקרה, כשפורסם סרטון שתיעד את האירוע, הבין הנאשם את חומרת מעשיו, פעל להרגעת הרוחות, התנצל ושלח מסרון ביום 18.5.2021 להורי התלמידים בבית ספרו (1/טל). בעקבות המקרה הושעה הנאשם מעבודתו על ידי משרד החינוך, והחל נגדו הליך משמעתי.
16. ב"כ הנאשם סיפר על נסיבותיו האישיות של הנאשם, שאחד מששת ילדיו מתמודד עם צרכים מיוחדים, הפנה לתסקיר החיובי מאת שירות המבחן, ועתר לאמץ את המלצתו לבטל את הרשעת הנאשם ולהשית עליו עונש של"צ.
17. הנאשם בדברו לעונש לקח אחריות מלאה והביע חרטה כנה ועמוקה על מעשיו. הנאשם שיתף בפועלו לאורך השנים במסגרות השונות בהם התנדב, משירות צבאי ביחידת מגלן, דרך הדרכת משלחות נוער במסעות לפולין, התנדבות במגן דוד אדום ועוד. כן סיפר שהוא נשוי ואב לשישה ילדים, ובקרוב עתיד להיות לסבא.
18. בנוגע לאירוע, אמר הנאשם שהוא הגיע ללוד כדי לעזור לחבר לשמור על דירה ריקה, אך נקלע לסיטואציה קשה בה הושלכו לעברו בקבוקי תבערה, עציצים, כלי מטבח וזיקוקים, ואמר שהוא הגיב בצורה רעה מתוך לחץ ופחד. הוסיף וסיפר, כי לאחר האירוע עבר בין כיתות בית הספר, ערך שיחה עם התלמידים, והודה בפניהם בטעותו. כן אמר שהוא שילם מחיר כבד כשאיבד את התפקיד הניהולי בבית הספר, וכי בנו המתמודד עם צרכים מיוחדים נמצא במצב לא קל. הנאשם הסביר שיש לו רצון עז לתקן את שעשה, כי למד מהטעות שלו, וביקש

הזדמנות נוספת להשתפר, לחנך ולהמשיך לעשות טוב.

19. ב"כ הנאשם ביקש להגיש מכתבים מאנשים שנכחו לטענת ההגנה באירוע. אולם, התובעת התנגדותה להגשתם, ובדין השלמת טיעונים לעונש שהתקיים ביום 20.7.2023, חזר בו הסיניגור מהבקשה, והגיש תחתם כתבות עיתונות שהתפרסמו במרשתת, במטרה לשקף את האווירה בעיר לוד ואת ההתפרעויות בתקופת מבצע "שומר חומות" (טל/2 ו-טל/3).
20. הסיניגור חזר על טיעונו וציין שהאירוע נמשך מספר שניות, כשמסר כי בסרטון תועד הנאשם משליך אבן בודדה בעוד שהושלכו מספר אבנים כלפי הקבוצה אליה השתייך (כאן אומר, כי הסרטון לא הוגש לעיוני, לכן אתייחס לעובדות כתב האישום והראיות שהוגשו). ב"כ הנאשם טען שאין לבצע גזרה שווה מהפסיקה שהגישה המאשימה כדוגמה לענישה נוהגת, והפנה לת"פ (ראשל"צ) 70314-11-20 **מדינת ישראל נ' גואטה** (19.7.2023), בו הואשם קצין משטרה בתקיפת עיתונאי שצילם הפגנה, ובית המשפט ביטל את הרשעתו.
21. הנאשם הוסיף וסיפר שמצבו הנפשי קשה, כי הוא לקח אחריות על מעשיו ואמר שייבצע את השל"צ בצורה הטובה ביותר למען הקהילה, וביקש בבכי ובכאב לבטל את הרשעתו על מנת שיוכל לחזור למערכת החינוך במקביל ללימודי הדוקטורט בהיסטוריה.

דין והכרעה

סוגיית ביטול ההרשעה

22. כלל הוא כי מי שהוכחה אשמתו יורשע בדין, ורק במקרים יוצאי דופן, כחריג שבחריגים, בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מההרשעה לבין חומרת העבירה שביצע, מוסמך בית המשפט להורות על ביטול הרשעתו (רע"פ 1535/20 **דוקורקר נ' מדינת ישראל** (15.3.2020); ע"פ 4318/20 **מדינת ישראל נ' חסן** (18.4.2021)).
23. כידוע, ההלכה בעניין הימנעות מהרשעה או ביטולה נקבעה בע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב(3) 337 (1997) ((להלן: "הלכת כתב"), והיא דורשת קיומם של שני תנאים מצטברים: הראשון, כי **סוג העבירה** מאפשר לוותר על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים; והשני, כי ההרשעה תפגע פגיעה חמורה **בסיכויי השיקום** של הנאשם.
24. תנאי הפגיעה "בסיכויי השיקום" פורש בפסיקה כ"**פגיעה קשה וקונקרטי**" בנאשם כתוצאה מההרשעה, אשר הוכחה על סמך תשתית ראייתית ברורה (רע"פ 7224/14 **פרנסקי נ' מדינת ישראל** (10.11.2014); רע"פ 6429/18 **פלוני נ' מדינת ישראל** (18.11.2018)). ודוק, נקבע כי אין די בהוכחת אפשרות תאורטית לפגיעה עתידית, אלא בהוכחת נזק מוחשי וקשה עבור הנאשם (רע"פ 9118/12 **פרגין נ' מדינת ישראל** (1.1.2013); רע"פ 3589/14 **לוזון נ' מדינת ישראל** (10.6.2014); רע"פ 1097/18 **בצלאל נ' מדינת ישראל** (18.04.2018)).
25. בית המשפט העליון דן בהשלכות תיקון 113 לחוק העונשין שקבע כללים בהבניית שיקול הדעת בענישה, על הלכת כתב, ודחה את הניסיונות לבטל את ההלכה או להקל בתנאיה (רע"פ 2327/19 **אדוארדו נ' מדינת**

ישראל (19.5.2019); רע"פ 2937/20 **וואלפא נ' מדינת ישראל** (19.5.2020)). כן הבהירה הפסיקה, כי סוגיית ההרשעה עומדת בפני עצמה והיא אינה חלק מן העונש, ולכן גם לא חלק ממתחם הענישה (רע"פ 3195/19 **אגוזי נ' מדינת ישראל** (4.7.2019)); רע"פ 547/21 **סיטניק נ' מדינת ישראל** (17.3.2021)).

מן הכלל אל הפרט

26. הנאשם נטל חלק בהתפרעות בעיר לוד שהתרחשה במהלך מבצע "שומר חומות". בכך פגע בסדר הציבורי, וסיכן אחרים, והוסיף על המתח הרב ששרר בעיר. מעשים אלו ראויים לגינוי, ולא בכדי נותן עליהם הנאשם את הדין בהליך הפלילי.
27. מנגד, הנאשם הגיע ללוד שלא במטרה לבצע עבירה כלשהי, אלא כדי לסייע בהגנה על דירה ריקה של חבר מהגרעין התורני, שעזב את העיר עקב המהומות כלפי יהודים ורכושם. על האווירה הקשה בעיר לוד במבצע "שומר חומות" והפרעות הנרחבות אז, נלמד מעובדות כתב האישום, מדברי הנאשם, ומהכתבות שהוגשו כראיה מטעם ההגנה (טל/2 ו-טל/3).
28. התרשמתי מדברי הנאשם לפניי ומהעולה מתסקיר שירות המבחן, כין אין במעשיו משום "אקט עברייני". הנאשם נכשל בשיקול הדעת בתקופה סוערת, ועשה מעשה שאין להקל בו ראש. עם זאת, לקחתי בחשבון כי המרחק בו השליך אבן כלפי אחרים אינו ידוע.
29. כאן אומר, כי בהתייחס לחומרת האירוע נתתי דעתי לפסיקה שהוגשה מטעם המאשימה, אך איני סבורה שניתן ללמוד ממנה גזירה שווה לענייננו, משום שזו חמורה בהרבה ומתייחסת למעשים שרובם ככולם ננקטו כלפי שוטרים, ובוצעו בנסיבות מחמירות (בת"פ (רמלה) 30541-05-21 **מדינת ישראל נ' טהה ואח'** (16.5.2023) - הוטלו עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, והוגשו ערעורים תלויים ועומדים שטרם נדונו: עפ"ג 70836-06-23 **טהה נ' מדינת ישראל**; ועפ"ג 67492-06-23 **מדינת ישראל נ' סרפנדי**); ת"פ (ירושלים) 30896-05-21 **מדינת ישראל נ' נעמאן** (17.10.2021); ת"פ (ירושלים) 31021-05-21 **מדינת ישראל נ' נתשה** (19.9.2021)). כן נתתי דעתי לפסיקה מנחה שהגישה המאשימה, בה נקבע שיש להשית ענישה הולמת בעבירות התפרעות על רקע לאומני, אך שם דובר במקרים חמורים משמעותית מחמת פגיעות קשות ברכוש ונפש (ע"פ 901/22 **מדינת ישראל נ' אסווד** (24.2.2022); עפ"ג (חיפה) 26998-04-21 **מדינת ישראל נ' אבו היג'א** (9.5.2022)). ודוק, לא הובאו לפניי מקרים דומים למקרה דעסקינן.
30. דגש רב יש בעיניי לנסיבותיו האישיות של הנאשם. כאמור, מדובר במי שתרם לחברה ולציבור מאז מלאו לו 18, בשירות קרבי בצה"ל ובהתנדבות בשירות מילואים עד גיל 40. הנאשם בעל שני תארים אקדמאיים, עבד במשך 24 שנים, כמורה, מחנך ומנהל בבית ספר, והוא מלווה משלחות נערים לפולין.
31. שמעתי על אופיו הטוב של הנאשם, על היותו אדם ערכי ומסור, שראה לפניו את מצוקת האדם - התלמיד - המשפחה של עד ההגנה מר שנקמן, ונהג באנושיות רבה, והיה מנהל מוערך על ידי הצוות החינוכי, התלמידים והוריהם.
32. בדומה לשירות המבחן, אף אני התרשמתי כי הנאשם נטל אחריות מלאה על מעשיו, והביע חרטה כנה ועמוקה. יתרה מזו ניכר כי הוא ערך חשבון נפש נוקב עם עצמו, עד כדי הלקאה עצמית. עמד בפניי אדם שחש בושה במעשיו, הוא נושא על גבו אות קלון.
33. זאת ועוד, את חרטתו הביע הנאשם לא רק בבית המשפט, אלא מייד לאחר המקרה בפני הציבור לו הוא חב דין וחשבון מוסרי ומשמש עבורו דוגמה, בהודעה מפורטת להורי התלמידים, ובשיחותיו עם תלמידי בית הספר, בטרם כתב האישום ריחף מעל לראשו (והרבה לפני שהוגש).

34. השתכנעתי כי המחירים שמשלם מאז הנאשם, קבל עם ועדה, והתבוננותו הפנימית הכנה- משמעותיים. תהליך זה והמקום הפנימי בו נמצא הנאשם, לאחר למעלה משנתיים מביצוע המעשים, מלמדים, הלכה למעשה, על "שיקום" במובנו של הלכת כתב.

35. אשר על כן, מתוך שנתתי דעתי למכלול השיקולים הצריכים, בהתחשב ברף המעשים שביצע בנסיבותיהם, בשילוב עם תרומתו הציבורית של הנאשם במגוון תחומים לאורך תחנות חייו, העבודה העצמית שהוא עובר והנזק הקונקרטי שנגרם ועלול להיגרם לו, אני סבורה שזהו המקרה החריג שבחריגים שבו נכון להורות על ביטול ההרשעה.

36. בה בעת אגזור עונשו של הנאשם לענישה שיקומית, כל זאת במטרה להותיר את הדלת פתוחה בפני הנאשם להמשיך ולתרום את תרומתו בתחום החינוך ובפעילותו הציבורית. מנגד, מצאתי להכביד בהיקף שעות השל"צ מעבר להמלצת שירות המבחן, כביטוי לחומרת המעשים, ובמטרה שנאשם יחזיר את חובו לחברה.

אשר על כן, החלטתי לאמץ את המלצת שירות המבחן ואת עתירת ההגנה, ואני מורה כדלקמן:

א. הרשעת הנאשם בדין תבוטל.

ב. הנאשם יבצע של"צ בהיקף של 300 שעות, בהתאם לתוכנית שיגבש שירות המבחן.

הנאשם מוזהר כי אם הוא לא יבצע את השל"צ, ניתן יהיה לגזור את עונשו מחדש.

ניתן צו כללי למוצגים.

המזכירות תשלח עותק מגמר הדין לשירות המבחן ולצדדים, ותוודא קבלתו.

זכות ערעור לבית המשפט מחוזי מרכז-לוד בתוך 45 ימים.

ניתן היום, ח' אב תשפ"ג, 26 יולי 2023, בהעדר הצדדים, לבקשת הנאשם ובא כוחו ובהסכמת בא כוח המאשימה.